

Uitbreiding landelijke capaciteit Bron- en Contactopsporing in de bestrijding van de coronapandemie

Afgelopen week berichtten de media dat de GGD'en in de regio's Amsterdam en Rotterdam-Rijnmond waren overgegaan tot het gebruik van een risicogestuurde variant van het protocol voor Bron- en Contactopsporing (BCO). Door sommigen werd daaraan zelfs de conclusie verbonden dat GGD'en niet meer in staat zouden zijn om het Bron- en Contactonderzoek uit te voeren. We hebben sterk de behoefte hierop te reageren.

Er is bij beide GGD'en geen sprake van afschaling en het BCO wordt volop uitgevoerd. Op landelijk niveau is nog capaciteit beschikbaar om andere GGD'en te helpen.

Aanleiding

Vanwege de onverwachte en sterke toename van het aantal positief geteste mensen in beide gebieden, vooral in de steden, is er eveneens een sterke toename van het aantal keer dat BCO moet worden ingezet, namelijk bij elke positief geteste persoon. Bij zo'n snelle toename kon dat met de op dat moment beschikbare regionale capaciteit nog maar moeizaam worden opgevangen. Beide GGD'en hebben in principe voldoende capaciteit en zitten ver boven het besmettingspercentage van 2% dat een regionale GGD zelf moet kunnen afwikkelen (resp. -gemiddeld- 7 en 5,5 %). De intensiteit van het BCO is ook vele malen groter dan voorzien omdat het positief geteste mensen (jongeren) betreft die veel contacten hebben gehad. Overigens zien we dat deze problematiek zich ook in andere regio's kan voordoen en dat is momenteel al het geval in de regio Haaglanden.

Bij de normberekening voor de opschaling van de capaciteit BCO is op basis van ervaringen uit het voorjaar rekening gehouden met 2 - 3 nauwe contacten. Dit was in de fase van de intelligente lockdown. Met name in de grote steden hebben veel positief geteste mensen een veelvoud aan nauwe contacten: soms wel 40 – 50. Daardoor duurt een gemiddeld BCO veel langer dan gedacht in de drukke regio's. In plaats van de verwachte 8 uur loopt het nu op naar 12 uur. De genoemde GGD'en hebben daarom tijdelijk de werkwijze aangepast waarbij zij zich uiteraard wél aan het BCO-protocol van het RIVM hebben gehouden.

Hierbij is de nadruk gelegd op risicogroepen en clustersignalering. Deze casussen worden door beide GGD'en onveranderd behandeld. Beide GGD'en zijn al stappen aan het zetten om weer voor iedereen het reguliere BCO uit te kunnen voeren. Zij maken daarbij gebruik van de steun van andere GGD'en en de landelijke pool, waarover zo dadelijk meer.

Een belangrijke oorzaak van de toename van het aantal mensen dat met Corona is besmet, is dat mensen zich minder goed houden aan de Coronamaatregelen. Per 1 juli zijn de maatregelen enerzijds deels ingetrokken en anderzijds zien we het opvolgen van de maatregelen die nog wel van kracht zijn, afnemen. Het gevolg: meer mensen worden besmet en meer mensen laten zich testen. Dat mensen zich laten testen is heel goed; maar minstens zo belangrijk voor het werk van de GGD'en is dat meer mensen zich aan de maatregelen houden. De groei van aantallen in de testlocaties (uitgebreid van 80 naar 105) en gevonden besmettingen betekenen wel dat de GGD'en hun capaciteit voortdurend moeten uitbreiden. Voor het testen is dat vrij eenvoudig op te vangen, maar voor het steeds tijdovender BCO (zie hierboven) is dat lastiger.

Wat hebben de 25 regio's zelf klaar staan voor BCO?

Er is een landelijke afspraak dat iedere GGD-regio tenminste voor 2% van de BCO de benodigde capaciteit zelf voor zijn rekening neemt. Dat lukt op dit moment in veel regio's al, anderen zijn dat aan het inregelen. Voor

GGD'en waar de aantallen nu snel oplopen is sprake van een percentage ver boven die 2%. Zij kunnen een beroep doen op de landelijke capaciteit die de afgelopen tijd beschikbaar is gekomen. Afgesproken is ook dat GGD'en met minder besmettingsdruk andere GGD'en waar het druk is, bijstaan.

Wat is er aan landelijke capaciteit?

Landelijk is er een pool ingericht van BCO-medewerkers die, op afstand, telefonisch BCO-gesprekken voor de regio's kunnen doen. De landelijke pool kan regio's desgevraagd ondersteunen bij het uitvoeren van het hele BCO. Maar het is door een snelle aanpassing in het werkproces inmiddels ook mogelijk om een deel van het BCO door de landelijke pool te laten doen. De persoon die de aanleiding is voor een BCO, degene die positief is getest, de zogenaamde "index", wordt dan door de eigen GGD gebeld, maar diens contacten kunnen gebeld worden vanuit de landelijke BCO-pool.

De BCO-medewerkers van de landelijke pool worden daartoe opgeleid in een meerdaagse training waarin ook een praktijkdeel is opgenomen, dat onder supervisie van een ervaren BCO-medewerker van een GGD plaatsvindt. De basisopleiding duurt 2 dagen. Met het opleidingsinstituut zijn inmiddels afspraken gemaakt dat de capaciteit voor de basisopleiding wordt verhoogd naar 1.000 personen per week, vanaf 17 augustus. De praktijkopleiding duurt minimaal 3 dagen. Daarnaast moeten we rekening houden met de tijd die het duurt (minimaal 5 dagen) om een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aan te vragen. Daarna is iemand inzetbaar.

Op dit moment zijn er zo'n 700 mensen (550 fte) beschikbaar in de landelijke pool. Dat wordt momenteel uitgebreid naar 1050 fte en vervolgens stapsgewijs naar 2000 fte. Het opleidingsplan wordt nóg efficiënter ingericht door de mensen in opleiding tijdens hun praktijklessen met echte casussen te laten werken onder supervisie van een ervaren GGD-medewerker. Zo snijdt het mes aan twee kanten: er worden 4 mensen opgeleid door één ervaren GGD medewerker waarbij er tegelijkertijd 4 BCO's worden uitgevoerd. Zo groeit de landelijke pool sneller en wordt er tegelijkertijd BCO uitgevoerd. Daarnaast zetten we de komende periode ook de mensen al in, die de basisopleiding hebben doorlopen, door ze in te zetten om contacten van een positieve testuitslag te bellen.

De tijdelijke aanpassing van de werkwijze bij de genoemde GGD'en wordt weer verlaten zodra de aantallen positief geteste mensen in relatie tot de groei van de landelijke BCO pool dit weer toelaten.

Defensie

De tijdelijke hulp zoals deze door minister De Jonge is aangeboden, kunnen we op dit moment goed gebruiken voor met name logistieke zaken, waarop Defensiemedewerkers immers snel inzetbaar zijn.

Samenvattend

De onverwachte toename van het aantal positief geteste personen in met name Amsterdam en Rotterdam heeft niet geleid tot het niet meer verrichten van BCO bij positief getesten. Zij hebben hun werkzaamheden vanwege de snel toenemende besmettingen tijdelijk aangepast zonder de kritische groepen minder te zien. En alles binnen het RIVM-protocol met slechts een aanpassing van de werkwijze. De landelijke BCO-pool is te allen tijde beschikbaar voor elke regio's om bijstand te verlenen wanneer dat nodig is. Door een nog efficiëntere aanpak van de opleiding worden er én meer mensen in korte tijd opgeleid én wordt er tijdens de opleiding al BCO uitgevoerd.

Toen het opschalingsplan van GGD GHOR Nederland in mei werd opgesteld had niemand verwacht dat de besmettingen in juli/augustus zo hard zouden toenemen. En evenmin dat op 1 juli de maatregelen fors versoepeld zouden worden. Daarnaast was het grote aantal nauwe contacten dat positief geteste personen hebben onvoorzien. Iedereen ging er van uit dat we de tijd zouden krijgen om de afgesproken aantallen in het plan te gaan opbouwen. Nu dat niet het geval blijkt te zijn, schalen GGD'en zo snel mogelijk op. Dat is geen gemakkelijke klus maar we staan er voor. Maar met de kraan open dweilen is voor niemand te doen.